

340

Les noces

(ALDC, III, 460. Les noces)

El mot genuí per a designar el ‘casament, núpcies’ i posteriorment les ‘festes que l’acompanyen’ és *noça*, usat sobretot en plural, que deriva del llat. NUPTIAE, plural col·lectiu que designava el ‘conjunt dels ritus del casament’ (cf. fr. *noces*, oc. *nòças*, it. *nozze*, però sense congènere en cast. ni en port.); mot corrent en cat. med., conservat avui en mall. i men., i esporàdicament als punts 14, 16 i 22; *núpcies* és la forma culta presa directament del llatí. Des del s. XV penetra, especialment en val., el cast. *boda*, der. de VOTA, plural de VOTUM ‘vot, promesa’, que al sentit de ‘casament’ afegirà el de ‘festa de casament’, com havia passat amb *noces*, mot que serà desplaçat progressivament: en algunes localitats es nota el caràcter modern del mot enfront de *noces* o *casament* (29, 58, 75), però la seva gran àrea actual i la presència d’unitats fraseològiques com *a bodes em convides* ‘i tant, de bon grat’ mostren el seu arrelament. *Casament* també es manifesta a partir del s. XV

i podria ser un altre manlleu al cast., com el mateix verb *casar* per al qual concepte el cat. usava *mullerar* i *maridar*; *casori* 17, 31, 47, 91, només documentat des del s. XIX, seria resultat de la mateixa interferència. *Esposalles* 55 prové del llat. SPONSALIA, der. de SPONSUM, part. de SPONDEO ‘comprometre’s (el pare a donar la seva filla en matrimoni)’. En alg. conviuen *esposori* 85 (← it.) i *casonjo* 85 (← sard). Per a més informació sobre el tema, veg. Colón, 1973.

Altres denominacions, d’estructura perifràstica, tenen per nucli el mot *novia/nòvia* (*anar a una novia* 74 o *a una nòvia* 164, 168, 173, 174, 175, 178, 181), o *nòvios* (*anar a uns nòvios* 134 o *anar de nòvios* 160), o el nucli *dia* (*dia de la nòvia* 162, 171, 172, 178; *dia de [la] boda*, *dia del casament*, *dia de les noces*, *dia dels esposoris* 49).

Són mots normatius *noces*, *casament*, *boda* i *esposori*, des del DG_I, 1932.

